

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

Olsztyn, 29 marca 2024 r.

PS-VI.431.1.8.2024.SM

**Szanowna Pani
Joanna Herda
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Stawigudzie
ul. Olsztyńska 3, 11-034 Stawiguda**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.139.2024 z 27 lutego 2024 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Stella Maścianica – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Izabela Chowańska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stawigudzie. Czynności kontrolne rozpoczęto 5 marca 2024 r. i zakończono 7 marca 2024 r. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto planowanie i prowadzenie pracy z rodziną objętą wsparciem asystenta rodziny, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024, poz. 177), zwanej dalej ustawą wrispz,
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1923), zwanej dalej ustawą „Za życiem”.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. GOPS/Ośrodek/Jednostka – co oznacza: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie,
2. Kierownik – co oznacza: Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie, panią Joannę Herda,
3. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie,
4. asystent/asystenci – co oznacza: asystentów rodziny, o których mowa w ustawie wrispz, zatrudnionych w Ośrodku w okresie objętym kontrolą,
5. plan/plan pracy – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 i ust. 3 ustawy wrispz,
6. ocena – co oznacza: okresową ocenę sytuacji rodziny, o której mowa w art. 15 ust 1 pkt 15 ustawy wrispz,
7. wykaz – co oznacza: wykaz rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, sporządzony przez Jednostkę,

8. Rejestr – co oznacza: bazę danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy wrispz,
9. Gmina – co oznacza: Gminę Stawiguda.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia jej zakończenia (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą). Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Joanny Herda – Kierownika GOPS.

Ustaień kontroli dokonano w oparciu analizę prowadzoną w Jednostce dokumentacji oraz informacje i wyjaśnienia przekazane przez Kierownika.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie nieprawidłowościami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej Jednostki

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działań na podstawie:

- Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 4/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie z dnia 5 września 2016 r. **/akta kontroli str. 1-16/**,
oraz
- Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 1/2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie z dnia 27 lutego 2023 r. **/akta kontroli str. 17-28/**.

Stwierdzono, że w Regulaminie wyodrębniono stanowisko asystenta rodziny oraz wskazano jego zadania. Kontrolujący nie wnieśli uwag do jego treści.

Zasady dotyczące pracy asystentów, w tym prowadzenia przez nich dokumentacji, nie zostały uregulowane w żadnym formalnym dokumencie **/akta kontroli str. 29/**.

2. Tryb przydzielania asystenta rodziny

W okresie objętym kontrolą na stanowisku asystenta zatrudnione były łącznie trzy osoby, każda z nich na podstawie umowy o pracę, w tym **/akta kontroli str. 29/**:

- a) jedna w wymiarze 1/2 etatu, w okresie od 9 stycznia 2023 r. do 31 sierpnia 2023 r.,
- b) jedna w wymiarze całego etatu, w okresie od 12 czerwca 2023 r. do 30 września 2023 r.,
- c) jedna w wymiarze całego etatu, w okresie od 2 października 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Od 1 stycznia 2024 r. w Ośrodku nie jest zatrudniony asystent rodziny. Kierownik przedłożył kontrolującym informacje i dokumenty potwierdzające podejmowanie przez niego działań mających na celu zatrudnienie asystenta w okresach, gdy był wakat na tym stanowisku. Nabór na stanowisko asystenta prowadzony był poprzez: zgłaszanie ofert pracy do Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego, zamieszczanie ogłoszeń w Biuletynie Informacji Publicznej Ośrodka, wyświetlanie informacji o naborze na stanowisko asystenta w aplikacji Blisko oraz udostępniane jej za pośrednictwem platformy Facebook **/akta kontroli str. 30-58/**.

Kierownik oświadczył, że w okresach, gdy w Ośrodku nie był zatrudniony asystent, rodziny wymagające jego wsparcia objęte były szczególną opieką pracownika socjalnego, który dużo częściej odwiedzał te środowiska i realizował większość zadań przydzielonych asystentowi rodziny, w tym pomagał w realizacji planu pracy. Poinformował również, że od 11 marca 2024 r. na stanowisku asystenta rodziny będzie zatrudniona nowa osoba **/akta kontroli str. 59/**.

Ustalono, że osoby wymienione w ppkt a) i b) spełniają wymogi kwalifikacyjne określone w art. 12 ust. 1a ustawy wrispz oraz wymogi, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1-4 ustawy wrispz. Osoba wymieniona w ppkt c) spełnia wymogi, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1-4 ustawy wrispz, nie posiada jednak wymaganych kwalifikacji do pracy na stanowisku asystenta, określonych w art. 12 ust. 1 ustawy wrispz, gdyż nie ukończyła szkolenia z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, o którym mowa w ww. przepisie. Kierownik zapytany o wskazanie przyczyn tej nieprawidłowości, poinformował: „*W sierpniu 2023 roku, mimo licznych ogłoszeń zamieszczanych w Urzędzie Pracy, na stronie BIP, aplikacji BLISKO oraz FB, na ogłoszenie o naborze asystenta odpowiedział tylko jeden kandydat, Pan [tu podano imię i nazwisko], który nie spełniał wymogów kwalifikacyjnych, określonych w art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Posiadał natomiast liczne szkolenia odnośnie pracy z rodziną oraz 9 letnie doświadczenia pracy na stanowisku asystenta rodziny w [tu podano nazwę miejscowości]. Podczas rozmowy rekrutacyjnej zadeklarował chęć dokończenia, jednak po 3 miesięcznym zatrudnieniu umowa o pracę z w/w pracownikiem nie została przedłużona.*” **/akta kontroli str. 60-73/**. Kontrolujący nie stwierdzili negatywnych skutków tej nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy wrispz, w brzmieniu obowiązującym od 1 lutego 2023 r., asystentem rodziny może być osoba, która nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Zgodnie z art. 7b ustawy wrispz sprawdzenia i potwierdzenia, czy osoba zatrudniona na stanowisku asystenta rodziny nie figuruje w ww. bazie danych winien dokonać pracodawca.

Na mocy art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022, poz. 2140) w odniesieniu do osób zatrudnionych na stanowisku asystenta rodziny przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy wrispz (wprowadzonych ww. ustawą), pracodawca obowiązek ten winien wypełnić w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zmian do ustawy wrispz, tj. od 1 lutego 2023 r. do 31 lipca 2023 r.

Ustalono, że Kierownik dopełnił tej czynności w ustawowo wskazanym terminie w przypadku asystenta wskazanego w ppkt a). Asystenci wskazani w ppkt b) i c) zostali zweryfikowani w Rejestrze przed nawiązaniem stosunku pracy.

Kierownik oświadczył, że wynagrodzenie za pracę asystentów finansowane było ze środków własnych GOPS. Ich praca, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy wrispz, nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy oraz, zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy wrispz, nie prowadzili oni postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę. Nie wszczęto wobec nich postępowań karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego **/akta kontroli str. 29/**.

Z wykazu wynika, że w badanym okresie wsparciem asystentów objęto łącznie 12 rodzin. Ustalono, że liczba rodzin, z którymi jeden asystent pracował w tym samym czasie nie przekroczyła 15, co jest zgodne z art. 15 ust. 4 ustawy wripsz **/akta kontroli str. 74-77/**.

Spośród tychże rodzin:

- żadna nie została zobowiązana do współpracy z asystentem przez sąd,
- z 3 asystent zakończył współpracę w okresie objętym kontrolą ze względu na zrealizowanie planu pracy,
- 2 objęto działaniami grupy diagnostyczno-pomocowej,
- żadna z rodzin nie była objęta wsparciem asystenta w ramach ustawy „Za życiem” (W badanym okresie kobieta, w wykazie pod poz. 5, wychowująca już jedno dziecko i będąca jednocześnie w ciąży drugim, złożyła wniosek o objęcie jej koordynacją wsparcia przez asystenta przewidzianą w art. 8 ustawy „Za życiem”. Ponieważ nie dostarczyła ona wymaganego zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego ciążę, nie było też żadnej informacji na temat zagrożenia ciąży, ale występowały inne problemy w rodzinie, jej rodzina została objęta wsparciem asystenta na zasadach określonych w ustawie wripsz) **/akta kontroli str. 76- 84/**,
- 2 posiadały dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.

W badanym okresie w pieczy zastępczej przebywało 14 dzieci z terenu Gminy. Rodzina w wykazie pod poz. 3, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w listopadzie 2023 r., objęta była wsparciem asystenta do czasu, gdy był zatrudniony w Ośrodku tj. 31 grudnia 2023 r. Dziecko z rodziny w wykazie pod poz. 6 zostało zabezpieczone w pieczy zastępczej w lutym 2024 r., czyli w okresie, gdy w Ośrodku nie był zatrudniony asystent. Rodzina ta objęta była wsparciem asystenta do czasu, gdy był on zatrudniony w Ośrodku tj. 31 grudnia 2023 r.

Ustalono, że pozostałych 10 rodzin, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, nie objęto wsparciem asystenta, co spowodowane było m.in.: brakiem zgody rodzica na podjęcie współpracy z asystentem bądź też brakiem chęci odzyskania opieki nad dzieckiem, zamieszkiwaniem rodzica poza Gminą, nieustaleniem ojcostwa, śmiercią rodzica **/akta kontroli str. 85-86/**.

Kontrolujący poddali szczegółowej analizie dokumentację 7 losowo wybranych rodzin (w wykazie pod poz. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12), w tym:

- 4 rodzin, w których praca asystenta trwała do 31 grudnia 2023 r., została przerwana od 1 stycznia 2024 r. z uwagi na brak asystenta,
- 3 rodzin, w których praca asystenta została zakończona z uwagi na zrealizowanie planu,
- 2 rodzin objętych działaniami grupy diagnostyczno-pomocowej,
- 2 rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Sygnały o tym, że rodzina przeżywa kryzys i wymaga wsparcia pochodziły głównie od pracowników socjalnych, gdyż część rodzin korzystała już wcześniej z innych form wsparcia Ośrodka, a także z placówek edukacyjnych. W przypadku każdej rodziny, z chwilą powzięcia informacji o pojawieniu się trudności w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownicy socjalni Ośrodka przeprowadzali wywiad środowiskowy. W kwestionariuszu wywiadu dokonywali analizy sytuacji rodziny i jeżeli wynikało z niej, że wymaga ona wsparcia asystenta, formułowali w nim wniosek do Kierownika o przydzielenie

rodzinie asystenta **/akta kontroli str. 80-83/**. Kierownik przydzielał rodzinie asystenta, dokonując stosownego wpisu na wniosku, co potwierdza realizację zapisu art. 11 ustawy wrispz.

W przypadku rodziny, w wykazie pod poz. 9, w wywiadzie środowiskowym z 11 lipca 2023 r. stwierdzono, że asystent zostanie przydzielony rodzinie od dnia 28 sierpnia 2024 r. Kontrolujący ustalili, że asystent rozpoczął pracę z rodziną dopiero w październiku 2023 r. Z wyjaśnień Kierownika wynika, że opóźnienie wprowadzenia do tej rodziny asystenta spowodowane było brakami kadrowymi. Jeden z asystentów zatrudniony był do 31 sierpnia 2023 r., jednak od 24 sierpnia 2023 r. nie świadczył pracy z powodu usprawiedliwionej nieobecności. Z kolei asystent zatrudniony od 12 czerwca 2023 r. pracował do 30 września 2023 r., w tym był nieobecny w pracy w okresach: 6-8 września oraz 25-29 września 2023 r. Kolejny został zatrudniony dopiero z dniem 2 października 2023 r. **/akta kontroli str. 87-104, 29/**.

We wszystkich poddanych analizie teczkach rodzin znajdowała się pisemna zgoda rodziny na współpracę z asystentem, co potwierdza realizację przez Ośrodek działań zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy wrispz **/akta kontroli str. 105-107/**.

3. Praca z rodziną objętą wsparciem asystenta rodziny

We wszystkich badanych przypadkach dokonano analizy realizowanych przez asystenta zadań pod kątem:

a) opracowania planu pracy z rodziną i jego realizacji

Zgodnie z art. 15. ust 1 pkt 1 ustawy wrispz do zadań asystenta należy opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.

Ustalono, że asystenci sporządzali plany pracy ze wszystkimi rodzinami. Wszystkie poddane analizie plany podpisywane były przez asystenta, rodzinę oraz pracownika socjalnego, co stanowi potwierdzenie realizacji ww. przepisu prawa. Po przydzieleniu rodzinie asystenta plan pracy z nią opracowywany był bez zbędnej zwłoki. Plany pracy modyfikowane były w zależności od występujących potrzeb i sytuacji rodziny.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy wrispz plan pracy z rodziną powinien obejmować zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawierać terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty. Ustalono, że plany opracowywane przez asystentów zawierały: imiona i nazwiska rodziców, adres zamieszkania rodziny, imię i nazwisko asystenta rodziny, cel główny, cele szczegółowe, działania służące realizacji celów, termin ich realizacji, osoby odpowiedzialne i oczekiwane efekty **/akta kontroli str. 108-115/**.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy wrispz w przypadku rodzin, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, plan powinien być opracowany dodatkowo we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Z wykazu wynika, że dzieci z 2 rodzin (w wykazie pod poz. 3 i 6) umieszczone zostały w rodzinnej pieczy zastępczej. Do umieszczenia dzieci w pieczy w przypadku rodziny w wykazie pod poz. 3 doszło 6 listopada 2023 r. Zatrudniony w tym czasie asystent, który zakończył swoją pracę 31 grudnia 2023 r. (od 20 grudnia 2023 r. nie świadczył pracy z powodu usprawiedliwionej nieobecności) nie zdążył dokonać jeszcze

aktualizacji planu pracy z tą rodziną **/akta kontroli str. 29/**. W przypadku rodziny w wykazie pod poz. 6 do umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej doszło 16 lutego 2024 r., a więc w czasie, gdy Ośrodek nie zatrudniał asystenta.

Kontrolujący nie mieli więc możliwości zweryfikowania, czy asystenci, w przypadku rodzin których dzieci przebywają w pieczy zastępczej opracowują plan we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i koordynują go z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. W ramach bieżącego instruktażu omówiono z Kierownikiem konieczność opracowywania planu pracy z rodzinami, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, zgodnie z ww. zasadami.

Stwierdzono, że asystenci swoje zadania realizowali, co do zasady, w miejscu zamieszkania rodziny, nawiązując osobisty kontakt z jej członkami. Przebieg prowadzonej pracy i realizowane działania dokumentowali w raportach sporządzanych osobno na każdy miesiąc oraz notatkach służbowych **/akta kontroli str. 116-161/**.

W oparciu o przeprowadzoną analizę zespół inspektorów stwierdził, że asystenci właściwie planowali pracę z rodziną, a działania określone były adekwatnie do potrzeb rodziny i występujących w niej trudności opiekuńczo-wychowawczych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji ustalono, że asystenci realizowali zadania określone w art. 15 ustawy wripsz, w szczególności koncentrując się na:

- udzielaniu rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, racjonalnego wydatkowania środków pieniężnych i gospodarowania budżetem domowym, motywowaniu do systematycznego wykonywania obowiązków domowych, systematycznego regulowania opłat,
- udzielaniu rodzinom pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, wypełnianiu dokumentów, wnioskowaniu o różnego rodzaju pomoc,
- pomocy w poprawie warunków mieszkaniowych, rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym prowadzących do poprawy warunków bytowych,
- udzielaniu rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, poprzez prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- działaniach mających na celu poprawę relacji w rodzinie, poprzez wskazywanie wzorów prawidłowej komunikacji, zdrowych zasad w rodzinie, motywowanie do wspólnego spędzania czasu, wskazywaniu konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów natury psychologicznej, w szczególności poprzez motywowanie do skorzystania z pomocy specjalistów i umawianie na wizyty, towarzyszeniu rodzinom w trakcie wizyt,
- towarzyszeniu rodzinie w sytuacjach trudnych, kryzysowych, udzielaniu wsparcia emocjonalnego,
- motywowaniu do waliki z nałogami, utrzymania abstynencji, podjęcia i kontynuowania terapii,
- wzmacnianiu aktywności zawodowej i motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

b) dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny

Zgodnie z art. 15 ust 1 pkt 15 ustawy wrispsz do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny Kierownikowi. Sporządzane oceny przekazywane były Kierownikowi, co potwierdzone było jego podpisem na druku oceny. Miały one formę opisową, dokonywano w nich oceny sytuacji rodziny odnosząc się do stopnia realizacji założonych w planie celów, wskazywano w nich: opinię asystenta rodziny, jakie cele szczegółowe zostały zrealizowane, jakie cele szczegółowe zostały częściowo zrealizowane, jakie cele nie zostały zrealizowane oraz jakie cele zostały zrealizowane, a nie ujęto ich w planie pracy.

Stwierdzono jednakże nieprawidłowości w zakresie terminowości dokonywania okresowej oceny sytuacji rodzin **/akta kontroli str. 162-173/**:

- a) z wykazu pod poz. 6 – ocena dokonana 6 września 2022 r. i następnie 31 lipca 2023 r.,
- b) z wykazu pod poz. 7 – ocena dokonana 30 grudnia 2022 r. i następnie 31 lipca 2023 r.,
- c) z wykazu pod poz. 3 – nie dokonano oceny, rodzina rozpoczęła pracę z asystentem 20 czerwca 2023 r., zatem ocena winna zostać dokonana do 20 grudnia 2023 r.

Z wyjaśnień Kierownika wynika, że nieterminowe dokonywanie ocen sytuacji rodzin wymienionych w ppkt a) i b) oraz jej niesporządzenie w przypadku rodziny wymienionej w ppkt c) spowodowane było częstą zmianą asystentów, bądź też nieobecnością asystentów w pracy. Z wyjaśnień tych wynika, że każdy kolejny asystent potrzebował czasu, by zapoznać się z rodziną, opracować nowy plan, by móc dokonać okresowej oceny jej sytuacji.

W ocenie kontrolujących jest to nieprawidłowość, asystenci powinni dokonywać oceny sytuacji rodziny nie tylko w oparciu o wiedzę zgromadzoną w czasie własnej pracy z rodziną, ale także w oparciu o wiedzę zaczerpniętą z dokumentacji sporządzonej przez poprzednich asystentów bądź też pracowników socjalnych, którzy udzielali wsparcia rodzinom w czasie, gdy nikt nie był zatrudniony na stanowisku asystenta. Niedokonywanie oceny ww. rodzin w określonym ustawowo terminie mogło skutkować udzielaniem im wsparcia nieadekwatnie do występujących potrzeb.

c) współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

Na podstawie informacji udzielonej przez Kierownika oraz analizy dokumentacji zespół inspektorów stwierdził, że asystenci podejmując działania zmierzające do poprawy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych współpracowali z różnymi podmiotami, w tym działającymi na rzecz rodzin i ich dzieci, m.in. takimi jak **/akta kontroli str. 175-176/**:

- placówki edukacyjne – kontakt z wychowawcami dzieci objętych wsparciem asystenta oraz pedagogiem,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie – sporządzanie opinii na temat sytuacji w rodzinach i realizacji planu pracy z rodzinami, uczestnictwo w okresowej ocenie sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- kurator społeczny – kontakt z kuratorem w sprawie rodzin objętych nadzorem kuratora i wsparciem asystenta rodziny, omawianie sytuacji rodziny i małoletnich dzieci, informowanie o ewentualnych nieprawidłowościach w rodzinie,

- instytucje Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) – kontakt w sprawie sytuacji zdrowotnej rodzin i dzieci, umawianie na wizyty, informowanie w sprawie ewentualnych nieprawidłowości zauważonych podczas wizyty lekarskiej,
- kancelaria prawnicza w Wielkiej Brytanii – omawianie sytuacji prawnej rodziny – kontakt telefoniczny,
- Posterunek Policji w Stawigudzie – kontakt z dzielnicowymi w sprawie sytuacji rodziny, informowanie o ewentualnych interwencjach w rodzinach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania problemów alkoholowych w Stawigudzie – rozmowy dotyczące sytuacji w rodzinie związanej z uzależnieniem oraz dotyczące możliwości podjęcia terapii,
- Psychoterapeuta w Punkcie konsultacyjnym – kontakt z psychoterapeutą w sprawie uczestnictwa uzależnionych członków rodziny lub z problemami małżeńskimi w spotkaniach, umawianie na wizyty,
- prawnik GOPS – konsultowanie z prawnikiem GOPS skomplikowanych sytuacji w rodzinach wymagających poradnictwa prawnego,
- Urząd Gminy w Stawigudzie – pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, mieszkaniowych,
- przedsiębiorstwa i zakłady pracy – kontakt w sprawie ofert pracy,
- Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Olsztynie – sporządzanie opinii na temat sytuacji w rodzinie.

Działania podejmowane w ramach prowadzonej współpracy z ww. podmiotami asystenci odnotowywali w prowadzonej przez siebie dokumentacji.

W badanym okresie 2 rodziny (w wykazie pod poz. 3 i 6) objęte były działaniami grupy diagnostyczno-pomocowej zespołu interdyscyplinarnego. W przypadku rodziny w wykazie pod poz. 3 asystenci nie byli powołani do grupy diagnostyczno-pomocowej, natomiast rodzina w wykazie pod poz. 6 została objęta jej działaniami od stycznia 2024 r., czyli w czasie, gdy Ośrodek nie zatrudniał asystenta **/akta kontroli str. 74/**.

Asystenci sporządzali informację o rodzinie dla sądu rodzinnego, w tym również na jego wniosek **/akta kontroli str. 177-181/**.

d) monitorowania sytuacji rodziny po zakończeniu z nią współpracy

Ustalono, że gdy zasadne było zakończenie pracy z rodziną, w przypadku rodzin w wykazie pod poz. 4 i 5, asystent dokonał okresowej oceny sytuacji rodziny i sporządził notatkę o zakończeniu pracy z rodziną **/akta kontroli str. 182-186/**. W przypadku rodziny pod poz. 12 asystent nie dokonał oceny sytuacji rodziny na zakończenie pracy z nią, sporządził jedynie notatkę o zakończeniu z nią pracy **/akta kontroli str. 187-190/**. Postępowanie asystenta w tym zakresie nie było zatem jednolite.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy wrispsz do obowiązków asystenta należy monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu z nią pracy.

Na podstawie analizy dokumentacji 3 rodzin, z którymi asystenci zakończyli współpracę w badanym okresie w związku z realizowaniem planu pracy, ustalono, że w przypadku rodzin:

- w wykazie pod poz. 4 asystent monitorował ich sytuację po zakończeniu pracy.

W przypadku tej rodziny już po zakończeniu z nią pracy przez asystenta wpłynęło do Ośrodka

postanowienie sądu rodzinnego zobowiązujące rodzinę do podjęcia współpracy z asystentem. Rodzina nie zamieszkiwała już wówczas na terenie Gminy, postanowienie zostało więc przekazane przez Ośrodek do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na nowe miejsce zamieszkania rodziny **/akta kontroli str. 191-197/**,

- w wykazie pod poz. 12 asystent monitorował jej sytuację po zakończeniu pracy **/akta kontroli str. 198-202/**,
- w wykazie pod poz. 5 asystent nie monitorował jej sytuacji po zakończeniu z nią pracy. W odpowiedzi na zapytanie kontrolujących Kierownik wyjaśnił, że po zakończeniu pracy z tą rodziną asystent przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. W związku z powyższym monitoring sprawował pracownik socjalny **/akta kontroli str. 203-204/**. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że praca z tą rodziną zakończona została 26 maja 2023 r., asystent zaś był długotrwale nieobecny w pracy od 29 maja 2023 r.

4. Uwagi i wnioski

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych wnioskować można, że co do zasady asystenci udzielali rodzinom wsparcia adekwatnie do rozpoznanych potrzeb oraz stosowali różne metody pracy z nimi, w celu uzyskania jak najlepszych efektów pracy, służącej poprawie ich sytuacji. Aktywnie współpracowali z innymi podmiotami, w tym realizującymi pracę na rzecz rodziny i dziecka, dokumentując podejmowane w tym zakresie działania.

W ocenie kontrolujących częste zmiany osób zatrudnionych na stanowisku asystenta oraz brak osoby zatrudnionej na tym stanowisku miał niekorzystny wpływ na realizację pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze. Stanowił też główną przyczynę powstania stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości.

W związku z rotacją pracowników na tym stanowisku rekomenduje się również wprowadzenie formalnie uregulowanych zasad w zakresie organizacji pracy i sporządzania dokumentacji przez asystenta rodziny.

5. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1. Na stanowisku asystenta rodziny zatrudniać osoby spełniające wymogi kwalifikacyjne określone w art. 12 ust. 1 ustawy wrispz.**
- 2. Okresowej oceny sytuacji rodziny dokonywać w terminie określonym w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy wrispz, tzn. nie rzadziej niż co pół roku.**

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie

Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. 2015 poz. 1477).

**Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Piotr Duda
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej**

**Stella Maścianica – główny specjalista
Izabela Chowańska – główny specjalista**